

Posudek vedoucího diplomové práce **Marie Hokrové: „Mezinárodní obchod se zemědělskými komoditami – dopady protekcionismu a spotřeby vyspělých zemí na rozvojové země: s příkladem kakaa a cukru“**

(DP se skládá ze 111 stran textu včetně 9 stran literatury a použitých internetových zdrojů + množství příloh)

V posledním zpravodaji Světového institutu pro ekonomický výzkum při univerzitě OSN, který je jedním z nejprestižnějších pracovišť v oblasti problematiky ekonomického rozvoje chudých zemí, jsou shrnuty hlavní výsledky dlouhodobého hledání odpovědí na otázku: „Proč Afrika ekonomicky neroste?“ Přední světoví výzkumníci dospěli ke čtyřem okruhům hlavních problémů, přičemž všechny z nich jsou v podstatě interpretovány jako vnitřní záležitosti jednotlivých postižených zemí, resp. jejich vlád. Zcela protikladné tvrzení naopak prostupuje celou diplomovou práci, kterou Marie Hokrová nabídla k obhajobě. Ačkoliv téma její práce není vůbec nové či originální, výše uvedený příklad naznačuje jeho závažnost i aktuálnost – velká část odborné i neodborné veřejnosti si stále ani nepřipouští, že by důležité důvody ekonomických problémů chudých zemí mohly spočívat „vně“ těchto společností – mimo jiné v nespravedlivém nastavení pravidel mezinárodního obchodu.

Nyní však již k vlastní diplomové práci. Její struktura je logická. V úvodu nechybí jasné, byť poměrně obecné, vymezení cílů a hypotéz. V závěru pak zase nalezneme vyjádření k jejich doložení či vyvrácení. Teoretická první část se věnuje diskusi pohledů na mezinárodní obchod. Více popisná druhá část diskutuje specificky zemědělský mezinárodní obchod, jeho dopady na chudé země a postup snah o jeho reformy. Třetí více analytická část zahrnuje případovou studii kakaa a cukru. Přestože větší část práce je rešeršního charakteru, provedeny byly i některé vlastní kvantitativně zaměřená hodnocení a nechybí také pokusy o nastínění vlastního pohledu na jednotlivé problémy, přestože jde někdy nutně o tvrzení spekulativní. Cením si také snahy poukazovat na různé alternativy, resp. různé úhly pohledu, na jednotlivá diskutovaná pod-témata studované problematiky. Zajímavým je úvodní stručný pokus o nastínění „geografické perspektivy“ na mezinárodní obchod, který je dosud jako výzkumné téma v české geografické literatuře opomíjen.

Po pochvalě přejdu k několika kritickým poznámkám. Z formálního hlediska sice neshledávám výraznější nedostatky, z těch nedůležitých můžu zmínit např. následující: Poněkud nejednotně působí grafické provedení obrázků a grafů. Seznam tabulek, grafů, obrázků a rámečků by patrně bylo vhodnější umístit spíše na úvod práce, než na její

konec. V některých pasážích se autorka uchyluje až k příliš „novinářskému“ vyjadřování, resp. zkratkovitým tvrzením. Problematické je oddělení literatury a internetových zdrojů v závěrečném seznamu.

Z dalších, spíše již obsahových, připomínek pak zmíním tyto: Diskuse jednotlivých témat (resp. autorčino vyjadřování) je v práci příliš často postavena na užívání konvenčních kategorií rozvinuté vs. rozvojové země. Takovýto náhled svádí k „černo-bílým“ schematizacím skutečnosti. Jednotlivé země a natož pak takto široce vymezené skupiny nejsou jedinými a často ani hlavními aktéry (i když je nutno dodat, že krátké upozornění na tuto skutečnost je uvedeno v kapitole 1.1 Metodické poznámky). Autorka opakovaně uvádí, že se bude snažit o komplexní pohled na danou problematiku. Ne vždy je však tento pohled zcela vyvážen. Také zde se mi ovšem nabízí vysvětlení, kterým může být nepoměr mezi množstvím existující zejm. ekonomicky zaměřené literatury a velmi omezeným počtem prací k neekonomickým souvislostem diskutované problematiky (zde myslím práce odborné v recenzovaných časopisech).

Na závěr lze k celkové povaze práce říci, že ze dvou tradičních alternativních přístupů ke zpracování práce – tzn. buď se snažit zjistit co více o tématu v jeho širších souvislostech nebo se pokusit hlouběji analyzovat úzce vymezený problém – si Marie Hokrová vybrala spíše variantu první. Práci proto posuzuji v tomto kontextu a považuji ji za jakýsi vstup do problematiky, kterou se autorka hodlá dále zabývat. Soudím, že požadavky obvykle kladené na diplomové práce zde byly naplněny a doporučuji předkládanou studii k obhajobě.

11. 9. 2007

Josef Novotný

